

MUNI
LAW

ODPOVĚDNOST

VÁCLAV STUPKA

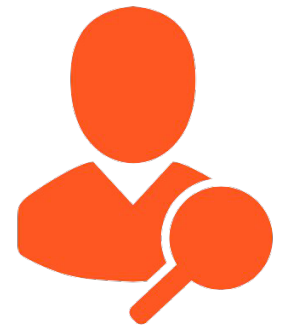
OBSAH

Odpovědnost v trestním právu

Odpovědnost ISP

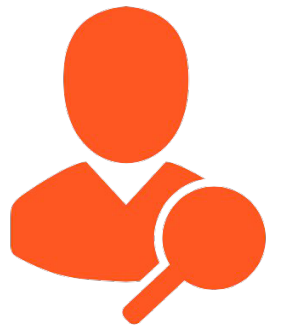

ODPOVĚDNOST V TRESTNÍM PRÁVU

ODPOVĚDNOST V TRESTNÍM PRÁVU

- Trestní odpovědnost – hmotné právo (odpovědnost za trestné činy)
- Právní odpovědnost v trestním právu procesním – odpovědnost za splnění povinností
- Další návazné odpovědnostní mechanismy (soukromoprávní, správněprávní, mezinárodněprávní)

TRESTNÝ ČIN

- Základem je spáchání trestného činu → vzniká povinnost strpět sankce
- Trestný čin – definovaný v TZ (u mladistvých provinění)
 - Znaky skutkové podstaty (objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka)
 - Věk a přičetnost
- Přečiny – zločiny – zvlášť závažné zločiny
- Skutková podstata (kvalifikovaná vs. privilegovaná)

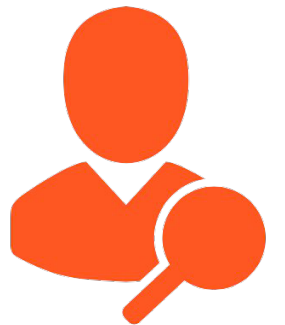
VZNIK TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI

- Odpovědnost nese primárně pachatel
- Příprava – pokus – dokonání
- Spolupachatelství – účastenství
- Výjimky:
 - Materiální korektiv (společenská škodlivost)
 - Nutná obrana (odvracení útoku, přiměřenost)
 - Krajiní nouze (odvracení nebezpečí, přiměřenost, nešlo jinak)
- Zánik trestnosti:
 - Účinná lítost (vyjmenované trestné činy, náprava nebo zabránění oznámením)
 - Promlčení (podle závažnosti TČ – 3 – 20 let)

TRESTNÍ ODPOVĚDNOST PRÁVNICKÝCH OSOB

- Podmínky:
 - Přiřítelnost (statutární orgán, vedoucí postavení, vykonavatel rozhodujícího vlivu, zaměstnanec – na pokyn ne bo se schválením nadřízených → v rámci činnosti PO nebo v jejím zájmu)
 - Ne všechny trestné činy (§7)
- Odpovědná nebude:
 - Vynaložila úsilí k zabránění TČ
 - Účinná lítost
- Přejed na právní nástupce
- Souběžná odpovědnost
- Jen některé tresty

TRESTNÍ ODPOVĚDNOST MLADISTVÝCH

- Dítě – mladistvý – dospělý
- Čin jinak trestný + provinění
- Dítě -> opatrovník -> opatření (probace, ochranná výchova, terapie)
- Mladistvý -> opatření (probace, ochranné opatření, nápravné zařízení, trestní opatření)
- posuzuje se mentální a mravní vyspělost

KDE SE BEROU TRESTNÉ ČINY

- Základní limity – Ústava a LZPS
- Trestní zákoník
- Úmluva o kyberkriminalitě
- Směrnice o útocích na informační systémy
- Další prameny mezinárodního práva trestního

NĚKTERÉ PŘÍKLADY Z ČR

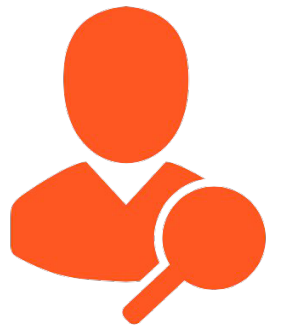
ČSOB (2006)

- Pachatel se naboural do systémů dvou ostravských univerzit, které sloužily pro zprostředkování finančních transakcí
- Nainstaloval spyware, který sbíral data o platebních transakcích
- Pokusil se přihlašovací údaje zobchodovat a využít k převodu peněžních prostředků, tato transakce však byla zastavena
- Dlouho se skrýval v zahraničí
- Odsouzen až v roce 2017

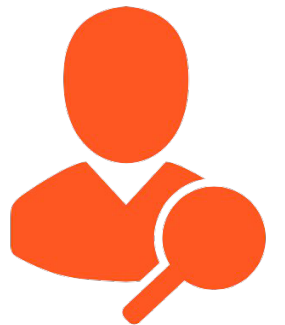
SHEEP MARKETPLACE (2013)

- Tržiště s nelegálním zbožím vzniklé v roce 2013 po zániku Silk Roadu
- Transakce probíhaly v BTC přes peněženku tržiště
- Provozovatel oznámí bezpečnostní událost při které zmizelo 5400 BTC
- Následně uzavřel tržiště
- Ačkoliv se nepodařil pokus o vyprání BTC, nebyl určen konkrétní pachatel
- Provozovatelem byl muž z JMK
- Uložen TOS 9 let – primárně kvůli obchodu s drogami

JEVGENIJ NIKULIN (2013)

- Hacker obviněný z napadení služeb LinkedIn a Dropbox
- Stíhaný FBI a zadržený na území ČR
- Snaha o jeho vydání do USA a současně Ruské federace
- Obavy o jeho bezpečnost v souvislosti s předpokládaným napojením na ruské instituce
- Nakonec vydán tehdejším ministrem spravedlnosti do USA

RANSOMWARE VE FN BRNO (2020)

- Ransomware distribuován prostřednictvím spearphishingu
- Rozšířil se po infrastruktuře nemocnice
- Nedostatečné zabezpečení, neaktualizované systémy, neexistující segmentace sítě
- Významné dopady na provoz
- Muselo být zajištěno přeinstalování systémů
- Pachatel zatím neurčen, asi ani nebude
- Možná odpovědnost správce

SOLARWINDS (2020)

- Masivní útok prostřednictvím dodavatelského retězce
- Systém Orion pro management velkých infrastruktur
- Napadeho 18k klientů
- Backdoor, který existoval $\frac{3}{4}$ roku
- Napadená knihovna podepsaná a distribuovaná v aktualizacích
- Objevila společnost FireEye
- Možná odpovědnost zaměstnance
- Podezření na Ruský zdroj

ODPOVĚDNOST ISP

ISP

- Poskytovatel služeb informační společnosti
- Potřeba samostatné regulace?
 - Významný rozsah (frekvence transakcí a množství uživatelů)
 - Role zajišťovatele informačních transakcí (obsah transakce kontroluje uživatel)

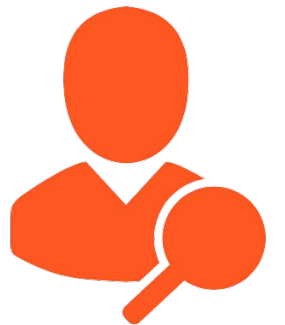
ODPOVĚDNOST

- Subjektivní a objektivní odpovědnost
- Subjektivní – nutné zavinění (úmysl, nedbalost)
- Objektivní – nezkoumá se zavinění (např. ochrana osobních údajů, ochrana duševního vlastnictví apod.)
- Solidární odpovědnost v českém soukromém právu (vs např. trestní právo)
- V případě ISP nás zajímá především odpovědnost za uživatelský obsah (tedy sekundární odpovědnost)

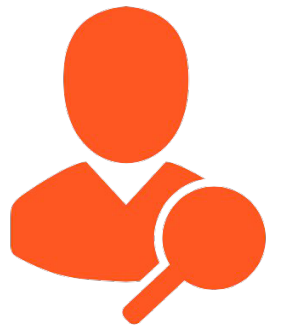
ODPOVĚDNOST ISP

- Je (spolu)odpovědnost spravedlivá?
- Argumenty proti:
 - Limitace služby
 - Technická, rozsahová nemožnost kontroly
 - Právní nemožnost kontroly
 - Druhotná cenzura
- Argumenty pro:
 - Neexistence služeb -> neexistence následku
 - Nemožnost identifikace narušitele (faktická/právní anonymita)
 - Sekundární regulace
- Ani jeden extrém není spravedlivý.

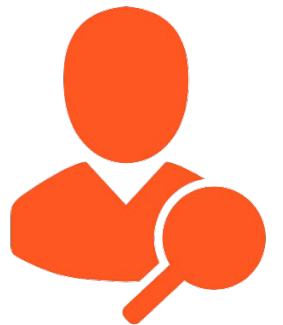
RŮZNÉ PŘÍSTUPY K SEKUNDÁRNÍ ODPOVĚDNOSTI

- Striktní odpovědnost – stačí „umožnění protiprávního jednání“
- Odpovědnost za nedbalost – např. vědomost o ilegálních aktivitách
- Odpovědnost v limitech bezpečného přístavu – například při nereakci na notice
- Sankční imunita – uživatelské aktivity nemohou způsobit sankci, ale mohou vést k uložení povinnosti
- Sankční a povinnostní imunita – není možné uložit ani povinnost

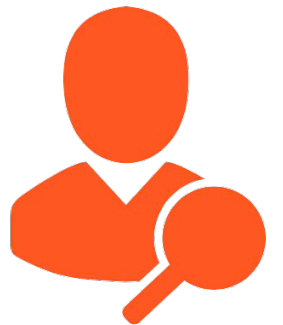
PRÁVNÍ ÚPRAVA ODPOVĚDNOSTI ISP

- Hledání rovnováhy mezi efektivní ochranou práva a nelimitováním rozvoje informační společnosti (první příklad betamax, pak napster)
- Poptávka po jasném nastavení pravidel
- USA: CDA (communications decency act), DMCA (digital millenium copyright act)
- EU: E-commerce directive
- ČR: Zákon č. 480/2004 sb., o některých službách informační společnosti
- Premisy:
 - Právní jistota
 - Ne nové odpovědnostní instituty
 - Není známo jak mohou vypadat služby
- -> derogace existující odpovědnosti

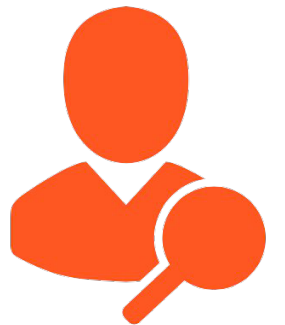
POSKYTOVATEL SLUŽBY INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI

- Každá služba poskytovaná zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb
 - Distančnost – bez současné přítomnosti stran
 - Elektronický charakter – přenos realizován za využití elektronických prostředků
 - Individualita – přenos dat na individuální žádost
- Například ne vysílání a ne dodání hmotných věcí
- Ale ano například poskytovatel připojení ZEK

3 KATEGORIE ISP

- Mere conduit – prostý přenos
- Caching– ukládání do vyrovnávací paměti
- Hosting – shromažďování dat

ODPOVĚDNOST - MERE CONDUIT

- Jen pokud:
 - Sám přenos iniciuje
 - Zvolí uživatele přenášené informace
 - Zvolí nebo změní obsah přenášené informace
- Není tedy běžně odpovědnost za jednání uživatele
- Možnost zavedení blokační povinnosti a související odpovědnosti (hazard, trest, hadopi)

ODPOVĚDNOST - CACHING

- Automatické ukládání za účelem posílení dostupnosti dat
- Vyloučení odpovědnosti podobné jako u Mere Conduit + podmínka vadného zrcadlení (změna, nestandardní držení, nedostatečná aktualizace)
- Rovněž možná blokace

ODPOVĚDNOST - HOSTING

- Nejčastěji vzniká odpovědnost
- Omezena pouze objektivní odpovědnost (možná nevědomá nedbalost)
- Odpovědnost pokud:
 - Mohl-li vědět, že obsah informací nebo jednání uživatele je protiprávní
 - Dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze ukládaných informací nebo jednání uživatele a neučinil kroky k odstranění
- Odpovědnost vždy, pokud poskytovatel vykonává rozhodující vliv na činnost uživatele (závislost, nebo dohled)

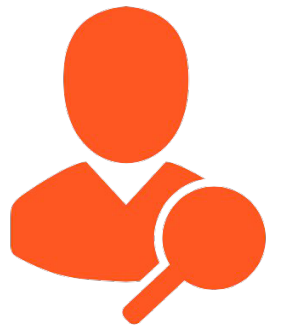
ODPOVĚDNOST – HOSTING (PROBLÉMY)

- Poměrování práv – poškozený uživatel, neodborný provozovatel
- Notice-takedown – problém „neprodlenosti“
- Dvojí riziko – odpovědnost vůči oprávněnému a vůči uživateli (povaha protiprávní informace či jednání) -> takedown clauses
- Notice-staydown v nové autorskoprávní směrnici

VYLOUČENÍ POVINNOSTI SLEDOVAT

- Poskytovatelé nejsou povinni:
 - Dohlížet na obsah přenášených nebo ukládaných informací
 - Aktivně vyhledávat skutečnosti poukazující na protiprávnost
- (špatná implementace požadavku na nesledování uživatelů)
- Omezení je v rámci *lex specialis, posterior*

FILTROVÁNÍ

- Prolomení zákazu cenzury a technické neutrality
- Týká se především hostingu (výjimka například Scarlett)
- Není možné pokud – kumulativně (SABAM):
 - Se vztahuje na všechny uživatele
 - Je plošné a preventivní
 - Je na vlastní náklady
 - Je bez časového omezení
 - Týká se dat ukládaných uživateli
- Avšak doktrína: prevenční povinnost (rolex), zjevná protiprávnost (delfi)
- Snaha o protlačení doktríny aktivního poskytovatele hostingu
- Rozhodující role proporcionality

VYHLEDÁVAČE

- Specifický režim – zpracování dat zpravidla bez přičinění zdroje (sporné – nepřikázané jednání, možnost výhrady)
- Odpovědnost tak není omezena směrnicí, ale jinými právními pravidly (důvod hodný zvláštního zřetele a omezení/rozdělení odpovědnosti)
- Reklamní a optimalizační služby – patrně typ hosting
- Zajímavý režim ochrany osobních údajů – odpovědnost za takedown (Google Spain)

**DÍKY ZA
POZORNOST**

STUPKA@NC3.CZ